

INGLIZ TILINI O'QITISH METODIKASI**Ibroximova Irodaxon Kamoliddin qizi***Toshkent Jahon tillari Universiteti 3-bosqich talabasi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada siz talabalarga ingliz tilini o'rgatishning turli yondashuvlari tavsifini topasiz. Mavzu yosh o'qituvchi va tilni mustaqil ravishda o'rganishni xohlaydiganlar uchun foydali bo'ladi. Iste'molchi uchun uning lingvistik ehtiyojlari qanday usullar yordamida amalga oshirilishini tushunish muhimdir.*

Kalit so'zlar: *Ingliz tili, metodika, Boshlang'ich daraja, O'rta daraja, O'rtacha malaka daraja, Yuqori o'rta daraja, Murakkab ilg'or daraja, Malakalilik professional daraja, turli usullari tavsifi, lingvo-ijtimoiy-madaniy usuli, kommunikativ usuli, hissiy va semantik yondashuv.*

Avvalambor ingliz tilini o'qitish jarayonida o'qituvchi o'z darslari uchun ingliz tilini o'rgatishning qaysi usulini tanlashini tushunishi uchun siz tilni bilishning qaysi darajalari mavjudligi haqida tasavvurga ega bo'lishingiz kerak. Quyida ushbu darajalarni birma bir keltirib o'tamiz.

Boshlang'ich daraja- boshlang'ich daraja. Talaba oddiy iboralarni, yo'nalishlarni tushunish uchun etarli bilimga ega. Oddiy dialoglarda qatnasha oladi. Talaba lug'at boyligi cheklangan oddiy matnlarni ham tushunadi, elementar iboralar va jumalarni yoza oladi.

O'rta daraja- O'rtacha bilimga ega bo'lmagan talaba o'z xohish-istaklarini, fikrlarini va ehtiyojlarini ifoda eta oladi. Asosiy lug'atni o'z ichiga olgan oddiy matnlarni tushuna oladi, shaxsiy ma'lumotlarga oid jumalar tuza oladi.

O'rtacha malaka daraja- Talaba ma'lum mavzularda o'z fikrini bildira oladi, suhbatlarda qatnasha oladi. Bunday talabalar uchun matnlarni tushunish ancha osonlashadi, kontekstdan yangi lug'atni o'rganish qobiliyati paydo bo'ladi. Tanish lug'atdan foydalanib, mantiqiy fikr bilan bog'langan oddiy matnlarni yoza oladi.

Yuqori o'rta daraja- Tilni bilishning ushbu bosqichida talaba turli mavzularni, jumladan, maxsus terminologiyani muhokama qilishi mumkin. Matn bilan ishlashda tushunadi Umumiy ma'lumot va tafsilotlar, kontekst notanish lug'atni o'rganishda yordamchi rol o'ynashda davom etmoqda.

Murakkab ilg'or daraja- Til o'rganuvchi tanish va yangi mavzular bo'yicha faol bahslashadi. Turli janr va yo'nalishdagi matnlarni tushunadi, notanish lug'at uchun identifikator sifatida kontekstdan foydalanadi. Bilim bilan bu daraja, til o'rganuvchi turli grammatik tuzilmalardan foydalangan holda uzun matnlarni yozishi mumkin deb taxmin qilinadi.

Malakalilik professional daraja- Ma'ruzachi turli mavzularda erkin muloqot qiladi. Munozara va munozaralarda o'zini ishonchli his qiladi, bilim ona tilida so'zlashuvchi darajasiga yaqin. Tilni bilishning ushbu bosqichida yangi tilga tez yo'naltirish til holati turli mavzularda. Matn bilan ishlash ham kontekstga tayanish bilan bog'liq. Malaka darajasi atamalarni, grammatik tuzilmalarni va tinish belgilaridan to'g'ri foydalanish bilan maxsus mavzular bo'yicha batafsil testlarni yozishni o'z ichiga oladi.

Ingliz tilini o'qitishning turli usullari tavsifi

Zamonaviy va tez o'zgaruvchan dunyoda eng dolzarb bo'lib, til o'rganishning intensiv usuli hisoblanadi. Bugungi kunda iste'molchi har qanday did uchun treninglarni tanlashi mumkin - Advokatlar uchun ingliz tili, iqtisodchilar uchun ingliz tili, biznes ingliz tili va hokazo. Ushbu yondashuv bilan tinglovchilarga ko'plab formulali iboralar va klışelar beriladi. Ha, bu sizga ish sharoitida o'zingizni yo'naltirish imkoniyatini beradi, lekin til bazasi va til hissi haqiqatan ham shakllanadimi? Bu savol ochiqligicha qolmoqda.

Til o'rganishning lingvo-ijtimoiy-madaniy usuli. Ushbu uslub leksik xususiyatlar va grammatik konstruksiyalarni "quruq" o'zlashtirish maqsadisiz madaniy va ijtimoiy muhitni o'rganishga qaratilgan tizimli yondashuvdir. Lingvistik-ijtimoiy-madaniy usul tilning stilistik ranglanishi va jonliligi pardasini ko'taradi. Ikkita fe'l, ya'ni qilish va qilish yaxshi misoldir. Ularning asosiy farqi shundaki, make fe'li biznesga ijodiy yondoshishni, harakatlarning o'ylanganligini anglatadi.

Texnikaning mualliflaridan biri S.G.Ter-Minasova. Professorning ilmiy qiziqishlari, jumboq kabi, til o'rganishning ushbu usulining rasmini yaratadi. Bular tilning morfologiyasi va sintaksisi, stilistika, leksikologiya va leksikografiya, lingvopoetika (bu qanday eshitiladi!), Madaniy antropologiya va boshqalar.

Til o'rganishning bu usulidan maqsad o'quvchining suhbatdoshni yetarlicha tushuna olishi, tilning o'ziga xos xususiyatlarini madaniyat va axloq nuqtai nazaridan his qila olishidir.

Ingliz tilini o'rganishning kommunikativ usuli. Ushbu yondashuv turli til kurslari va treninglar paydo bo'lgan davrda eng keng tarqalgan. Haqiqiy o'quv qo'llanmalari faqat bunday texnikani qo'llash uchun mo'ljallangan. Ushbu usuldan foydalanish chet elda juda yaxshi ishlaydi.

Xulosa shuki, kurs talabalari jarayonda faol ishtirok etib, xorijiy nutqni idrok etishni o'rganadilar. Gapirish va tinglash o'rganish vaqtining katta qismini egallaydi. Bu usul til muhitini sun'iy rekreatsiya qilishni nazarda tutadi. Kommunikativ metodning maqsadi talabalarga til to'sig'ini yengib o'tishga yordam berish, kurs ishtirokchilariga avvalo tilda so'zlashishga, so'ngra shu tilda fikrlashga o'rgatishdir.

Ushbu texnikaning timsolining yorqin namunasi darslikdir yo'l besh darajadan iborat. Bu o'qituvchiga har xil ehtiyojlar, bilim darajasi va dunyoqarashiga ega bo'lgan talabalar / o'quvchilarning turli guruhlarini o'qitishni rejalashtirish imkoniyatini beradi.

Ingliz tilini o'rganishga hissiy va semantik yondashuv o'qituvchining o'z o'quvchilari bilan erkin muloqot qiladigan holatidir. Bu talabalarga murabbiy va tinglovchilardan qo'rqishdan qochish imkonini beradi. Maktab ana shu usul asosida ishlaydi Galina Kitaygorodskaya va Igor Shexter.

Metodikaning mohiyati shundan iboratki, talabalar o'zlari yaratgan "afsona" va vaziyatlarni simulyatsiya qilish muhitida o'rganishadi.

Til o'rganishga asosiy yondashuv. Bu usul tillarni o'rganuvchi universitet va maktablarda keng qo'llaniladi. Metodologiyaning mohiyati "kichikdan kattagacha" ko'chmas bilimlar bazasini yaratishdir.

Darslik muallifi ustida. Bonk bu texnikaning eng ko'zga ko'ringan vakili hisoblanadi. Til haqida chinakam tushuncha beradigan turli tuzilmalar va shakllar dunyosiga sho'ng'ish uchun siz haqiqatan ham tilga to'liq ishtiyoqli bo'lishingiz kerak. Shuning uchun ham til universitetlari talabalari bu yo'lni - tilni puxta o'rganishning qiyin yo'lini ataylab tanlaydilar.